

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 40g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a
unor prevederi din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea
externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții
Supreme de Justiție și a unor prevederi din articolul II din Legea nr. 180 din
7 iulie 2023

*(evaluarea integrității candidaților la funcția de judecător al Curții
Supreme de Justiție [2])*

CHIȘINĂU

10 aprilie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 ianuarie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 10 aprilie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 3 alin. (2) lit. b) și alin. (3), 4 alin. (5), 6 alin. (1) lit. b) și alin. (6), 7 alin. (1) lit. e), 9, 11 alin. (3), 17 alin. (2), (4) și (5) și 18 alin. (1) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, precum și a textului „în sensul literei e), membrul comisiei de evaluare trebuie să nu fi făcut parte dintr-un partid politic din Republica Moldova în ultimii 3 ani” din articolul II din Legea nr. 180 din 7 iulie 2023, ridicată de dna Mariana Ursachi, în dosarul nr. 3-32/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dnele judecătoare Stela Procopciuc, Stella Bleșceaga și Diana Stănilă de la Curtea Supremă de Justiție, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Dna Mariana Ursachi, judecătoare la Curtea Supremă de Justiție, este subiect al evaluării externe a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, pe baza mecanismului instituit prin Legea nr. 65 din 30 martie 2023. În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii i-a trimis Comisiei de evaluare informația referitoare la dna Mariana Ursachi, în calitate de judecătoare la Curtea Supremă de Justiție.

4. La 5 noiembrie 2024, Comisia de evaluare a aprobat Raportul de evaluare¹ și i-a propus Consiliului Superior al Magistraturii să constate nepromovarea evaluării de către dna Mariana Ursachi.

5. Prin Hotărârea nr. 668/41 din 2 decembrie 2024², Consiliul Superior al Magistraturii a acceptat raportul Comisiei, a constatat nepromovarea evaluării și a dispus eliberarea din funcție a dnei Mariana Ursachi.

6. Nefiind de acord cu hotărârea menționată, dna Mariana Ursachi a contestat-o în fața Curții Supreme de Justiție.

7. În cadrul procedurii de examinare a contestației, dna Mariana Ursachi a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 3 alin. (2) lit. b) și alin. (3), 4 alin. (5), 6 alin. (1) lit. b) și alin. (6), 7 alin. (1) lit. e), 9, 11 alin. (3), 17 alin. (2), (4) și (5) și 18 alin. (1) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, precum și a sintagmei „în sensul literei e), membrul comisiei de evaluare trebuie să nu fi făcut parte dintr-un partid politic din Republica Moldova în ultimii 3 ani” din articolul II din Legea nr. 180 din 7 iulie 2023.

8. Printr-o încheiere din 13 ianuarie 2025, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolelor 6 alin. (1) lit. b) și alin. (6), 7 alin. (1) lit. e), 11 alin. (3) și 17 alin. (2), (4) și (5) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, precum și a sintagmei „în sensul literei e), membrul comisiei de evaluare trebuie să nu fi făcut parte dintr-un partid politic din Republica Moldova în ultimii 3 ani” din articolul II din Legea nr. 180 din 7 iulie 2023. Totodată, Curtea Supremă de Justiție a respins cererea în partea referitoare la articolele 3 alin. (2) lit. b) și alin. (3), 4 alin. (5), 9 și 18 alin. (1) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, reținând inaplicabilitatea acestor articole în cauza judecată. Curtea Supremă de Justiție a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

¹ [https://cdn.prod.website-files.com/65dc9c889b671cd4987c7b51/674f2d6c0af0edc0825b5981_Mariana_Ursachi%20\(Pitic\)_report_ROM.signed.pdf](https://cdn.prod.website-files.com/65dc9c889b671cd4987c7b51/674f2d6c0af0edc0825b5981_Mariana_Ursachi%20(Pitic)_report_ROM.signed.pdf)

² <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/41/668-41.pdf>

Articolul 2 Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nicio persoană particulară, nicio parte din popor, niciun grup social, niciun partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a stat.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 39 Dreptul la administrare

„(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...]

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 116

Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție sunt următoarele:

Articolul 6

Componenta Comisiilor de evaluare

„(1) Comisia de evaluare este constituită din 6 membri, numiți cu votul a 3/5 din deputații aleși, după cum urmează:

a) 3 membri, cetățeni ai Republicii Moldova – la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției;

b) 3 membri – la propunerea partenerilor de dezvoltare.

[...]

(6) În sensul prezentei legi, prin parteneri de dezvoltare se înțeleg donatori internaționali (organizații internaționale, misiunile diplomatice și reprezentanțele acestora din Republica Moldova) activi în domeniul reformei justiției și combaterii corupției pe parcursul ultimilor 2 ani. Lista partenerilor de dezvoltare se aprobă prin dispoziția Guvernului.

[...]”

Articolul 7 Calitatea de membru al Comisiei de evaluare

„(1) Membrul Comisiei de evaluare trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

[...]

e) nu a făcut parte dintr-un partid politic în ultimii 3 ani.

[...]”

Articolul 11 Criteriile de evaluare

„[...]

(3) Se consideră că judecătorul nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește, în total, 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care a început evaluarea judecătorului.

b) în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma impozitului neplătit a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care a început evaluarea judecătorului.

[...]”

Articolul 17 Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a criteriilor de evaluare

„[...]

(2) Prin hotărâre motivată, adoptată în cel mult 30 de zile de la recepționarea documentelor menționate la art. 16 alin. (6), Consiliul Superior al Magistraturii:

a) acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;

b) respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare a judecătorului, dacă constată circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la promovarea sau, după caz, nepromovarea evaluării;

c) după recepționarea raportului cu privire la evaluare, întocmit ca urmare a reluării procedurii de evaluare, prevăzută la lit. b), acceptă raportul conform lit. a) sau îl respinge și constată promovarea sau nepromovarea evaluării.

[...]

(4) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la nepromovarea evaluării are ca efect eliberarea din funcție a judecătorului.

(5) Judecătorul eliberat din funcție conform alin. (4) din prezentul articol:

a) nu are dreptul de a exercita funcția de judecător și alte funcții de demnitate publică timp de 7 ani, din data rămânerii definitive a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii;

b) este lipsit de dreptul la indemnizația unică de concediere, prevăzută la art. 26 alin. (3) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului;

c) este lipsit de dreptul la pensie specială prevăzută la art. 32 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, cu menținerea pensiei generale pentru limita de vârstă conform condițiilor generale stabilite de Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.”

[...]”

11. Prevederile relevante ale Legii nr. 180 din 7 iulie 2023 pentru interpretarea unor prevederi din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție sunt următoarele:

„[...]

Art. II. – Articolul 7 alineatul (1) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 117-118, art. 192), cu modificările ulterioare, se interpretează după cum urmează:

în sensul literei d), membrul Comisiei de evaluare trebuie să nu dețină și nici să nu fi deținut funcția de deputat în Parlament sau de membru al Guvernului în Republica Moldova în ultimii 3 ani;

în sensul literei e), membrul Comisiei de evaluare trebuie să nu fi făcut parte dintr-un partid politic din Republica Moldova în ultimii 3 ani.”

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

12. Autoarea sesizării pretinde că articolul 6 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 afectează viața privată și statutul constituțional de judecător. De asemenea, norma contestată autorizează entități și persoane străine să influențeze și să participe la realizarea obiectivelor de politică internă, *i.e.* – reforma justiției, care are un impact direct asupra puterii judecătorești. Potrivit autoarei sesizării, Constituția nu autorizează nicio procedură infraconstituțională de limitare a suveranității naționale prin exercitarea activității de administrare a treburilor publice de către persoane

străine. De asemenea, autoarea excepției afirmă, cu titlu general, că independența și imparțialitatea justiției este afectată prin implicarea partenerilor de dezvoltare în contractarea personalului din cadrul Comisiei de evaluare, fapt care poate genera influențe externe asupra acesteia, contrar articolului 116 din Constituție. Prin urmare, autoarea susține incidența articolelor 1 alin. (3), 2, 7, 39 și 116 din Constituție.

13. Potrivit autoarei sesizării, articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 trebuie analizat din perspectiva scopului legal al procedurii de evaluare și a consecințelor restrângerii drepturilor constituționale. Astfel, autoarea pretinde că perioadele de evaluare nu urmăresc realizarea obiectivului evaluării și limitează în mod disproporționat drepturile constituționale ale subiecților evaluați. În acest sens, autoarea sesizării consideră că perioada de evaluare nu poate depăși perioada în care subiectul evaluării a exercitat funcția de judecător. Norma contestată nu stabilește această condiție și, din acest motiv, ea nu corespunde exigențelor de previzibilitate și nu asigură o protecție efectivă împotriva arbitrarului. Din aceste motive, autoarea excepției invocă încălcarea articolelor 22, 23 și 54 alin. (2) din Constituție.

14. Potrivit autoarei sesizării, articolul 17 alin. (4) și (5) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 atribuie procedurii de evaluare efecte punitive, de vreme ce nepromovarea evaluării conduce la eliberarea din funcție a subiectului, privarea de dreptul de a exercita anumite activități și limitarea drepturilor patrimoniale. De asemenea, autoarea sesizării pretinde că se atestă o diferență semnificativă a impactului procedurii de evaluare în raport cu diferite categorii de subiecți supuși evaluării. Astfel, evaluarea candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, pe de o parte, și a judecătorilor în funcție ai Curții Supreme de Justiție, pe de altă parte, reprezintă situații juridice diferite, motiv pentru care reglementările în discuție urmează a fi analizate prin prisma principiului egalității, în sensul definit de articolul 16 din Constituție. Autoarea excepției mai susține incidența articolelor 20, 21, 23 și 54 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și din Legea nr. 180 din 7 iulie 2023, ține de competența Curții Constituționale.

17. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză cu privire la examinarea contestației împotriva deciziei Consiliului Superior al

Magistraturii privind acceptarea raportului de nepromovare a evaluării externe de către dna judecător Mariana Ursachi. Cauza se află pe rolul Curții Supreme de Justiție. Curtea admite că prevederea contestată ar putea fi aplicată în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Obiecte ale excepției de neconstituționalitate sunt articolele 6 alin. (1) lit. b) și alin. (6), 7 alin. (1) lit. e), 11 alin. (3) și 17 alin. (2), (4) și (5) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, precum și sintagma „în sensul literei e), membrul comisiei de evaluare trebuie să nu fi făcut parte dintr-un partid politic din Republica Moldova în ultimii 3 ani” din articolul II din Legea nr. 180 din 7 iulie 2023. Curtea observă că articolele 6 alin. (1) lit. b) și alin. (6), 11 alin. (3) și 17 alin. (2), (4) și (5) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, precum și articolul II din Legea nr. 180 din 7 iulie 2023 au mai făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, fiind pronunțate Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 și Deciziile nr. 7 din 23 ianuarie 2025 și nr. 34 din 13 martie 2025. Pentru că această situație nu constituie un impediment pentru controlul de constituționalitate al aceluiași prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate, Curtea va verifica dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 82 din 18 iulie 2023, § 34).

20. Autoarea excepției susține că normele contestate contravin articolelor 1 alin. (3) (*statul Republica Moldova*), 2 (*suveranitatea și puterea de stat*), 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 22 (*neretroactivitatea legii*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 39 (*dreptul la administrare*), 54 alin. (2) (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 116 (*statutul judecătorilor*) din Constituție.

21. Referitor la incidența articolelor 1 alin. (3), 2 și 7 din Constituție, Curtea a reținut că aceste articole comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări legale și nu pot constitui repere individuale și separate (a se vedea DCC nr. 112 din 16 septembrie 2024, § 14).

22. Cu privire la articolele 16 și 23 din Constituție, Curtea reține că acestea nu au o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocate, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 90 din 25 iulie 2023, § 19; DCC nr. 107 din 29 august 2023, § 19). De asemenea, articolul 54 din Constituție îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Abia în cadrul analizei ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (a se vedea DCC nr. 101 din 29 august 2023, § 22).

23. Referitor la articolul 6 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, Curtea constată că autoarea a invocat incidența articolelor 39 și 116 din Constituție. Cu privire la incidența articolului 39 din Constituție, Curtea reține că prin argumentele prezentate autoarea sesizării nu a demonstrat calitatea de victimă a încălcării dreptului la administrare. Curtea constată că

dispozițiile articolului 6 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 nu împiedică autoarea excepției să participe la administrarea treburilor publice nemijlocit sau prin reprezentant, nici nu-i limitează dreptul de acces, în condițiile legii, la o funcție publică (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 12 din 31 ianuarie 2025, § 20).

24. În acest context, Curtea reiterează că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 53 din 4 iunie 2024, § 21; DCC nr. 109 din 12 septembrie 2024, § 20). Prin urmare, Curtea reține că nu se poate constata vreo ingerință în articolul 39 din Constituție.

25. Cu privire la incidența articolului 116 din Constituție în cazul articolului 6 alin. (1) lit b) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, Curtea notează că preambulul Legii nr. 65 din 30 martie 2023 menționează că cea din urmă a fost adoptată în vederea asigurării integrității judecătorilor Curții Supreme de Justiție și sporirii încrederii societății în activitatea acesteia și în sistemul justiției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că procedura de evaluare externă a integrității financiare și etice a procurorilor și judecătorilor are un caracter excepțional și face parte din reforma domeniului justiției. Această procedură urmărește să elimine din sistemul public judecătoriesc și procurorii lipsiți de integritate, să sporească încrederea cetățenilor în autoritatea judecătorească și în procuratură și a fost reglementată pentru că s-a constatat că mecanismele obișnuite de evaluare erau ineficiente (HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 180). Totodată, comisiile nu au un statut permanent. Concluziile comisiilor cu privire la integritatea subiecților nu au un caracter obligatoriu pentru Consiliul Superior al Magistraturii sau pentru Consiliul Superior al Procurorilor (*ibidem*, § 93). Astfel, Curtea constată caracterul nefondat al criticii autoarei excepției privind pretinsa încălcare a articolului 116 din Constituție.

26. Cu privire la articolele 6 alin. (6), 7 alin. (1) lit. e) și 17 alin. (2) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 și articolul II din Legea nr. 180 din 7 iulie 2023, Curtea menționează că autoarea excepției nu a prezentat argumente care să demonstreze caracterul contradictoriu al prevederilor contestate în raport cu normele constituționale. Curtea reiterează că simpla trimitere la norma contestată, fără explicarea pretensei neconformități cu prevederile constituționale incidente, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională i-ar înlocui pe autori în invocarea argumentelor de neconstituționalitate și ar efectua un control din oficiu (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 195 din 21 decembrie 2023, § 26; DCC nr. 26 din 2 aprilie 2024, § 25).

27. Referitor la articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 din perspectiva criticii sintagmei „dubii serioase”, Curtea a constatat că s-a mai pronunțat cu privire la această noțiune în contextul evaluării externe a judecătorilor și a procurorilor. Astfel, în Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 (§ 99), Curtea a stabilit că expresia „dubii serioase” implică mai curând o

probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii. Totodată, într-o opinie *amicus curiae* referitoare la proiectul de lege privind verificarea extraordinară a judecătorilor și a procurorilor, Comisia de la Veneția și Directoratul General pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului au subliniat că, având în vedere rolul decizional pe care îl au Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor în procedura de evaluare, criteriul „dubiilor serioase” reprezintă un standard de probă potrivit pentru Comisiile de evaluare (CDL-AD(2023)005, 14 martie 2023, § 66; HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 102). Prin urmare, Curtea reține că sesizarea în acest capăt este una repetată.

28. Referitor la articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 sub aspectul perioadei de evaluare, în Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 și în Decizia nr. 34 din 13 martie 2025, Curtea a analizat dacă perioada de evaluare de 12 ani corespunde articolului 22 din Constituție. În acele cauze, Curtea a notat că articolul 11 alin. (6) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 prevede că la aprecierea respectării criteriilor prevăzute la alin. (2) și (3) se ține cont de prevederile legale existente la momentul săvârșirii faptelor respective. Prin urmare, nu se poate pune problema retroactivității legii din perspectiva articolului 22 din Constituție. Mai mult, Curtea a reținut că, în opinia Comisiei de la Veneția (CDL-AD(2023)023, 13 iunie 2023, § 20), perioada de 12 ani nu pare să impună o sarcină excesivă, având în vedere că judecătorii aveau obligația să-și declare veniturile încă din anul 2002 (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, §§ 114, 117; DCC nr. 34 din 13 martie 2025, § 22). Din aceste motive, Curtea constată caracterul repetat al sesizării.

29. Cu privire la articolul 17 alin. (4) și (5) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, care stabilește consecințele nepromovării evaluării externe, autoarea sesizării a invocat incidența articolelor 16, 20, 21, 23 și 54 alin. (2) din Constituție.

30. Cu privire la pretinsul tratament discriminatoriu al prevederilor contestate (articolul 16 din Constituție), Curtea a reținut că deși acest argument vizează domeniul de aplicare al legilor contestate din perspectiva subiecților care vor fi și care nu vor fi evaluați, autoarea sesizării nu a contestat normele legale care stabilesc aceste categorii și nu a prezentat argumente care să demonstreze aplicabilitatea articolului 20 din Constituție, limitându-se doar la invocarea normei constituționale în discuție. Astfel, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea sesizări, Curtea ar înlocui pe autoarea acesteia la formularea unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15; DCC nr. 107 din 29 august 2023, § 18 și jurisprudența citată acolo). Prin urmare, Curtea nu a constatat incidența articolelor 16 și 20 din Constituție.

31. Referitor la incidența articolului 21 din Constituție, care garantează principiul prezumției nevinovăției, Curtea a reținut că aplicabilitatea acestui principiu este condiționată de existența unei acuzații în materie penală (DCC nr.81 din 18 iulie 2023, §§ 22-25). În Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 (§§ 76-80), Curtea a reținut că procedura de evaluare nu are un caracter penal.

Din acest motiv, Curtea nu poate constata incidența articolului 21 din Constituție.

32. Ținând cont de faptul că nu se poate constata incidența vreunui drept constituțional, Curtea reține că nici articolele 1 alin. (3), 2, 7, 23 și 54 alin. (2) din Constituție nu sunt incidente.

33. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 40g/2025 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și a unor prevederi din articolul II din Legea nr. 180 din 7 iulie 2023, ridicată de dna Mariana Ursachi, în dosarul nr. 3-32/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 10 aprilie 2025
DCC nr. 50
Dosarul nr. 40g/2025*